

สถานการณ์และการจัดการกษนากด้านทานสารกำจัดวัชพืชเบนซัลฟูรอน-เมทิล ในนาข้าวจังหวัดสุพรรณบุรี Situation and Management of Bensulfuron-methyl-Resistant *Cyperus difformis* L. in Paddy Fields of Suphan Buri Province

เอกรัตน์ หนูทอง^{1*}, จริญญา ปินสุภา¹, พรชญา เอกถิ่น¹, เทอดพงษ์ มหาวงศ์¹ และ อุษณีย์ จินดากุล¹

Akekarat Tanutong^{1*}, Jarunya Pinsupa¹, Pruchya Ekkathin¹, Terdphong Mahawong¹ and Aussanee Chindakul¹

¹ กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร กรุงเทพฯ 10900

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน: เอกรัตน์ หนูทอง อีเมล: akekarat.t@gmail.com

บทคัดย่อ:

กษนากเป็นวัชพืชที่พบทั่วไปในนาข้าว ปัจจุบันเกษตรกรหลายรายในพื้นที่ปลูกข้าวจังหวัดสุพรรณบุรี เริ่มสังเกตเห็นว่าการใช้สาร bensulfuron-methyl ไม่สามารถควบคุมกษนากได้อย่างสมบูรณ์ งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานการณ์และการจัดการกษนากด้านทานสาร bensulfuron-methyl ดำเนินการทดลองระหว่างปี 2565 ถึง 2567 จากการสำรวจและทดสอบความต้านทานของกษนากต่อสาร bensulfuron-methyl พบว่ากษนากในพื้นที่ปลูกข้าวอำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอสรีประจันต์ อำเภอสามชูก อำเภอดำเนินนางบวช อำเภอหนองหญ้าไซ อำเภอดอนเจดีย์ และอำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี มีความต้านทานต่อสาร bensulfuron-methyl โดยมีเปอร์เซ็นต์การรอดตายมากกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ และพบว่าสาร propanil, carfentrazone-ethyl และ 2,4-D-dimethylammonium มีประสิทธิภาพในการควบคุมกษนากด้านทานสาร bensulfuron-methyl ได้ดีทั้งในเรือนทดลองและสภาพแปลงอำเภอหนองหญ้าไซ และอำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จากข้อมูลการศึกษาในครั้งนี้ เกษตรกรควรมีการสลับหรือหมุนเวียนสารกำจัดวัชพืชดังกล่าว เพื่อควบคุมและลดจำนวนประชากรของกษนากด้านทานสาร bensulfuron-methyl ในนาข้าว

คำสำคัญ : กษนาก, วัชพืชด้านทานสารกำจัดวัชพืช, สารกำจัดวัชพืชเบนซัลฟูรอน-เมทิล

Abstract:

Cyperus difformis L. is a common weed of paddy fields. Currently, many farmers in Suphan Buri Province have observed that the bensulfuron-methyl is no longer able to effectively control this weed. Therefore, this study aimed to evaluate the status and management of bensulfuron-methyl-resistant *C. difformis*. The study was conducted from 2022 to 2024. Surveys and resistance bioassays revealed that *C. difformis* populations in Mueang Suphan Buri, Si Prachan, Sam Chuk, Doem Bang Nang Buat, Nong Ya Sai, Don Chedi and U Thong districts of Suphan Buri Province were resistant to bensulfuron-methyl, with survival rates exceeding 20%. In addition; propanil, carfentrazone-ethyl and 2,4-D-dimethylammonium were found to effectively control bensulfuron-methyl-resistant *C. difformis* under both greenhouse and field conditions in Nong Ya Sai and Don Chedi districts, Suphan Buri Province. The results suggest that farmers should rotate these herbicides to control and reduce the probability of bensulfuron-methyl-resistant *C. difformis* in paddy fields.

Keywords: *Cyperus difformis* L., herbicide resistant weed, bensulfuron-methyl herbicide